

Izhaja vsak pondeljek in četrtek po poldne.
Stanje za celo leto 15 L, za pol leta 8 L, za četrti leta 4 L. Za inozemstvo celo leto 35 L.
Na naročila brez dovoljene naročnine se ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik: Polde Kemperle

GORIŠKA STRAŽA

Štev. 20

V Gorici, v pondeljek 10. marca 1924.

Let. VII.

Nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Oglasji se računajo po dogovoru in se plačajo v naprej
List izdaja konsorcij
GORIŠKE STRAŽE
Tisk. Juch v Gorici
via Morelli 16.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli 5.
(prej Scuole).

Slovo poslanca Ščeka.

Gosp. posl. Virgilij Šček nam je poslal sledeče pismo:

Zboru zaupnikov in volilcem!

V trenutku, ko sem odklonil od zboru zaupnikov ponovno ponujeno kandidaturo za državni zbor, si štejem v dolžnost in čast, da se iskreno zahvalim za veliko zaupanje, ki mi ga je zbor izkazal.

V letu 1921. sem prevzel poslansko mesto v tako kritični dobi, kakršne morebiti še ni dočakal slovenski rod v vseh 13. stoletjih, odkar prebiva na lepi goriški zemlji.

Narod je bil nekaj let prej pregnan z rodne grude, gnali so ga iz dežele v deželo, od taborišča v taborišče; žene, stareci in otroci so po barakah gladovali in hirali, dočim so moški nedopovedljivo trpeli v jarkih.

Ko se je svetovni vihar polegел in se je narod vrnil v svojo domovino ter se je preštel, je z žalostjo zapazil, da so bili njegovi najboljši sinovi poginili na bojiščih; mesto svojega doma in svojega premoženja so vračajoči se begunci našli le ruševine, vničeno pole, pokončano imetje. Reveži vseh revežev pa so bile zapuščene vdove s konico nedorastlih otrok.

Tak je bil položaj, ko me je ljudstvo izvolilo za poslanca.

P treh smereh je šlo moje delo. Nenamernost gospodarska in upravna vprašanja so bila odprta, v tisočerih primerih je bilo treba posredovati ter tako nuditi ljudstvu pomoč v vsakdanjih potrebah.

Družič je bilo treba voditi stalno borbo za ohranitev naših jezikovnih in kulturnih pravic.

Tretjič je bilo treba reševati našo organizacijo, ki je bila že dobro pod vplivom kapitalističnih krogov in jo oteči, kar se je v veliki meri posrečilo.

Vi vsi ste priče, koliko energije je naša organizacija založila, da je mogla biti kos svojih nalog. In ako bi pri nas še veljala organizacijska svoboda v smislu albartske ustave, bi mogli danes pokazati lepe uspehe.

Lahko z mirno vestjo rečem, da nisem minute zanemaril in da sem vse svoje sile potrosil za narodno delo. Zal mi je samo to, da nisem mogel pomagati še večjemu številu vojnih oškodovanec, invalidov, vdov in sirot.

Naporno delo je moje itak že šibko zdravje še bolj zrahljalo, tako da sem svoje sile preko mere izčrpel. To, moje družinske razmere in drugi razlogi, ki sem jih navedel na zaupniškem zboru v Gorici, so me dovedli do tega, da sem proti želji volivec odklonil kandidaturo. Če bi bil izvoljen, bi se ne mogel več vreči s tisto vztrajnostjo na delo, ki ga voliveci od poslanca upravičeno pričakujejo.

Započeto delo pa ne sme prenehati. In tudi ne bo. Zakaj v kandidatski listi stoję imena mojih priateljev in somišljenikov: Besednjak, Biteznik, Brajša, ki so me v triletni zakonodajni dobi pozrtvovalno podpirali in katerim bom tudi jaz zvest v vsakršni podpori.

Besednjak, Biteznik, Brajša so bili vzgojeni v šoli trde borbe z žirljenjem. Ker so vseskoz socialnega mišljenja in čustvovanja ter se niso v nobenem oziru odtujili svojemu ljudstvu in njegovim izročilom bodo mogli kar najbolj izdatno zastopati njegove koriste.

Zahvaljujem se Vam prisrno za izkazano zaupanje ter Vas pozdravljam s toplim pozivom, da greste disciplinirano v borbo za skupno narodno listo.

Bog živi!
Gorica, 8. marca 1924.
VIRGILIJ ŠČEK.

Ekscelenca ima silovito dosti dela, zakopan je v njem do čez glavo, vse kaže, da danes ne bo sprejemal obiskov. Zopet predpoldan zgubljen.

Brž sprejeta.

Popoldne se zato javita naša odposlanca v palači Chigi, kjer uraduje Mussolini in pošljeta naravnost k njegovemu tajniku pismeno naznanilo, da želite govoriti z ministrskim predsednikom v imenu slovensko-hrvatskega ljudstva v Italiji. Ob 6. uri zvečer istega dne ju sprejme tajnik in jima reče: »Gospoda, Njegova Ekscelenca, vaju sprejme jutri zjutraj ob 10. uri pop.« — Hvala! —

To je šlo izredno hitro. Vsi se čudijo, da je Mussolini ob tolikem navalu raznih drugih obiskovalcev dal zastopnikoma Slovanov prednost in določil takoj sestanek, čim je slišal, da sta prišla v Rim.

V predsobah.

Drugi dan v petek gresta ob 10. uri in 25 minut po širokem mramornatem stopnišču, prepreženim s težkimi preprogami k Mussolinijevi dvorani. Vsakih deset korakov te ustavijo strežniki: »Kaj želite gospoda?« — Greva k ministrskemu predsedniku, ki naju pričakuje. — »Vajino ime, gospoda?« — Dr. Wilfan in tovariš. — »Dobro, izvolite!«

Siroka vrata se odprejo in tako greš iz sobe v sobo, dokler te ne ustavijo v predzadnji sobi pred Mussolinijevim sprejemno dvorano. Oprema stene, strop vse ti govorit, da si v sijajni zgodovinski palači. Posebno strop je prava umetniška dragocenost. Oči se ti odpočijejo in zvedre, ko gledaš nanj. V sobi čakajo še drugi gospodje in se razgovarjajo poluglasno. Če pogledaš skozi visoko okno, vidiš pod seboj veliko, gosposko dvorišče s starinskim vodnjakom. Pet blešečih avtomobilov čaka spodaj, šoferji se za šalo pestijo in suvajo v rebra.

Kar stopi ob 10. in tri četrti v sobo tajnik Mussolinijev in se z naglim korakom približa našima odposlancema: »Gospoda, ministrski predsednik Vaju čaka.«

Srečanje z Musselinijem.

Dr. Besednjak in dr. Wilfan gresta v spremstvu tajnika komendantorja Fasciola preko nove predstobe, dokuer se ne razgrne pred njima težka zavesa in stojita v veliki dvorani, ki je delavnina soba Mussolinija.

To je sijajna dvorana della Vittoria (dvorana zmage), v kateri sta podpisala Pašič in Ninčič italijansko-jugoslovanski sporazum. Na nasprotnem koncu dvorane stoji v kotu težka pisalna miza, za njo sedi Mussolini, cigar obraz se v dlanu še ne razloči dobro; poleg njega stoji podminister Acerbo in drži neke spise v rokah. Ko se dr. Wilfan in dr. Besednjak z nekoliko pospešenimi koraki približujeta mizi, se Mussolini dvigne in jima gre nasproti. Krepka mišičasta postava v jahalni obleki. Ponudi roko drju Wilfanu in drju Besednjaku, ki se mu predstavi, nakar se ponovi isto s podministrom Acerbovega urada. Njegova

cerbom. Mussolini sede in ponudi stolico odposlancema.

Pričel se je razgovor, ki je trajal več ko pol ure in ki je bil cel čas prisrčen. Čitateljem »Goriške Straže« moremo podati le glavno vsebino.

Slovani in volitve.

Prvi je povzel besedo dr. Wilfan, ki je izvajal:

»Prišli smo ponovit to, kar smo že povedali tržaškemu prefektu, da smo veseli in zadovoljni radi sporazuma med obema sosednjima državama in upamo da bo sporazum tudi na položaj našega ljudstva blagodejno vplival.« (Mussolini, ki ima velike, izrazite oči, pritrjuje z glavo). Predstoječe volitve so za nas le tehničnega pomena, zakaj mi imamo samo en cilj, da izberemo našemu ljudstvu njegovo parlamentarno zastopstvo, do katerega ima po zakonu pravico. (Mussolini pritrjuje: »To je prav!«) Izjavljamo svoj trdni sklep da nastopimo pri volitvah brez vsakršnega opozicionalnega poddarka ne proti državi in ne proti vladni.« (Mussolini odobrava: »Dobro! To mi ugaja!«) Vzemirja nas pa skrb, da se volitve ne bodo vrstile povsod tako, kakor odgovarja namenom in smernicam Vaše Ekscelence. Kajti medtem ko se nam jamči v tržaški pokrajini popolna volilna svoboda, se bojimo, da bo v videmski pokrajini volilna borba povsem drugačna.« Mussolini prekine govornika: »Bodite brez skrbi! Vlada je dala jasne in dolice odredbe, ki so za vso Julijsko Krajino enake. Bodite brez skrbi!« Odposlance se ministrskemu predsedniku iskreno zahvalita za dana zagotovila.

»Kar se tiče prijateljske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo, nadaljuje Wilfan, »ponavljam, da gre nam le za to, da bi se nam kot lojalnim italijanskim državljanom dobro godilo, tako da bi se nasproti svojim bratom onstran mej lahko pohvalili, da se z nami dobro postopa.« (Mussolini pritrjuje.)

»NAZNAVITE VSAKO NASLJE NARAVNOST MENI, DA GA ĆE TREBA. PREPREČIM ALI PA ZATREM.«

Nato se je razvil daljši razgovor o volilnem položaju na Goriškem, za katerega je kazal ministrski predsednik veliko zanimanje.

Dr. Besednjak, kateremu je ministrski predsednik smehljače častil na kandidaturi, je v daljšem govoru, katerega ne moremo na tem mestu priobčiti, opisal zastopniku centralne vlade volilni položaj v naši deželi ter dal ministrskemu predsedniku izčrpne podatke in vsestranska pojasnila.

Mussolini je pazno poslušal in večkrat povpraševal ter se zanimal tudi za potankosti. Zagotovila, ki jih je dal ministrski predsednik glede volilne svobode, so našemu ljudstvu lahko v največje bodrilo in zadoščenje.

»Povejte svojim ljudem, — je reklo Mussolini — da bo volilna svoboda popolna. Naj bodo mirni in brez skrbi. Jaz Vas pa prosim,

Sprejem pri Mussoliniju.

Pretekli teden so posale politične organizacije Slovanov v Italiji posebno odposlanstvo v Rim, da razloži ministrskemu predsedniku Mussoliniju mišljenje in želje našega ljudstva. »Politično društvo Edinost v Gorici« in »Politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri« je zastopal dr. E. Besednjak, »Politično društvo Edinost v Trstu« dr. Josip Wilfan.

Oba odposlanca sta odpotovala v torek 4. marca ob 7. uri zvečer iz Trsta in dospela v Rim v sredo opoldne. Že isti dan zvečer sta skušala govoriti s podministrom Acerbom, da ga prosita naj jima preskrbi razgovor z gospodom Mussolinijem.

Prava trdnjava.

Z nobenim ministrskim predsednikom ni namreč tako težavno govoriti ko z Mussolinijem. Brezbrojni na odposlanstva, senatorji, častniki, invalidi, diplomatje in poslanci oblegajo njegovo palačo. Ako bi hotel Mussolini vsakega sprejeti, ki želi z njim govoriti, bi sedel od ranega jutra do pozne noči v spre-

da naznanite vsakršno nasilje meni. Ne je krajevnim oblastvom, ampak tudi naravnost meni, da ga, če treba, preprečim ali pa zatem!« (Per prevenire oppure per sopprimere!)

Te besede ministrskega predsednika bodo napolnile srce našega ljudstva z veseljem in zaupanjem, zakaj vsak ve, da kar Mussolini reče, tudi drži. Zato ima tudi potrebno energijo in avtoritet.

Naša prosvetna društva!

Nato je prešel razgovor na slovenska izobraževalna društva.

Odpolanca sta se pritožila, da razpuščajo oblastva v videmski pokrajini brez vsakega zakonitega razloga prosvetna društva slovenskemu ljudstvu, oziroma jih ovirajo v njihovem delovanju.

Mussolini je bil v veselo presenečenje odpolancev o stvari deloma že poučen in je reklo: »To je onih 17 katoliških izobraževalnih društev na Goriškem, na katere sem že bil opozorjen!«

Dr. Besednjak je pripomnil: »Dovolite Ekscelenca, da Vas opozrim, da danes ne gre več za 17, temveč že približno za 34 izobraževalnih društev!«

Ministrski predsednik se je zavrst zelo zanimal in pokazal veliko razumevanja za kulturne potrebe našega ljudstva. V največje zadoščanje goriških Slovencev in v prekipevajoče veselje naših fantov in deklet na deželi, moremo s tega mesta naznaniti, da so po volji Mussolinija v tem trenotku nasa razpuščena izobraževalna društva najbrž že rešena in postavljeni v prejšnji stan. Mussoliniju bo naša ce.

prosvetna organizacija za njegov pravični ukrep hvaležna.

Izmenjava denarja.

Nato sta obrnila naša odpolanca pozornost načelnika vlade na izmenjavo zadružnega denarja.

Razsirjajo se vesti, da se denar ne bo izmenjal vsem zadrugam brez izjeme, ampak da se bo delala pri izmenjavi razlike med zadrugo in zadrugo. Mussolini je dal uradno zagotovilo, da se to ne bo zgodilo, temveč da se bo denar pošteno izplačal vsem zadrugam enako brez razlike. Obljubil je, da se bo za stvar še posebno zanimal.

Odpolanca sta se ministrskemu predsedniku toplo zahvalila za dana zagotovila in dr. Wilfan je poudaril, da je želja Slovanov v Italiji le ta, da bi mogli biti zvesti in zavoljni državljanji.

Razgovor, ki je trajal nad pol ure in se razpletal prav prisrčno in živo, je bil s tem zaključen.

Ministrski predsednik se je dvignil in brž sta se vzdignila tudi dr. Wilfan in dr. Besednjak.

Mussolini je pristopil in jima stisnil roko v slovo. Isto je storil minister Acerbo, ki je cel čas prisostvoval sestanku.

Ko sta odhajala dr. Besednjak in dr. Wilfan iz dvorane zmage, se jima je pridružil osebni tajnik Mussolinija, ki je tekom razgovora zapisoval na papir vsako govorjeno besedo. V spremstvu tajnika sta odpolanca prišla v predsobo, kjer sta se od njega poslovila. Ko sta stopila iz palače Chigi na bučno cesto, je sijalo iz sinjega rimskega neba pomladansko solne.

kratno ceno n. pr. milo. Francoski frank še vedno pada. Dne 7. t. m. si dobil v Parizu za 100 lir 114 frankov.

Ali bodo francoski državniki počasi uvideli, da njihova maščevalna politika ne bo obrodila najboljših sadov?

ALI NI BILO ŠE DOVOLJ KRVI PRELITE?

V angleški zbornici lordov je te dni stavil neki lord predlog, da se naj pomnoži angleško zračno brodovje. Minister za letalstvo general Thomson je izjavil, da je angleška vlada prejkošnje odločeno zračno brodovje izpopolniti tako, da se bo lahko varovala Anglija pred napadi vsake države.

Toda, ali gre res samo za obrambo? Zdi se, da se kapitalizem in militarizem še nista napila dovolj krvii!

POHLEP ANGLIJE.

Neki ugledni angleški časopis „Manchester Guardian“ piše na uvodnem mestu, da je Sredozemsko morje glavna žila Anglije.

Dvomimo, da bi naši državači take izjave sprejeli z veseljem v znanje. Sicer je pa očividno angleški pohlep nenasiten in mu je cel svet „glavna žila“.

ZOPET POLOM BANKE.

Banka „Banco S. Giorgio“ v Genovi je ustavila na zahtevo neke rimske banke izplačila in se nahaja sedaj v konkursu. Menične zahteve rimske banke so znašale samo malenkost — 8 milijonov lir.

Nesolidnost in slabo gospodarstvo v bančnem življenu postajata že naravnost katastrofalni. Ali res ni nič več poštenja na svetu.

PRVI RUSKI PARNIK V ITALIJI.

Kakor poročajo listi iz Barija, je tja priplul prvi ruski žitni parnik ki je pripljal 1600 ton žita za Italijo v smislu novoskljenjene trgovinske pogodbe. Parnik je v pristanišču razvil sovjetsko zastavo.

KOLIKO PRASICEV ZAKOLJEJO V ZDRUŽENIH DRŽAVAH?

Lansko leto so v Združenih državah pod mesoglednim nadzorstvom zaklali čez 10 milijonov več prašičev kot v kateremkoli prejšnjem letu. Glasom živinorejskega urada je bilo tekom leta zaklanih 53.333.708 prašičev. Najvišji prejšnji rekord je bil dosežen leta 1922., ko so zaklali nekaj čez 43 milijonov prašičev. Meseca decembra se je zaklalo več prašičev kot v kateremkoli drugem mesecu istega leta. Nič manj kot približno 5.600.000 jih je bilo ta mesec zaklanih pod nadzorstvom mesogledov. Rekord v tem pogledu pa drži med meseci januar leta 1919, ko je bilo zaklanih čez 5.800.000 prašičev.

10 DINARSKI BANKOVCI (KOVACI).

ki so prišli s 1. februarjem t. l. iz prometa, se še sprejemajo v zamenjavo do 22. t. m. pri Ljubljanski Kreditni Banki, podružnici v Gorici.

CERKVENA OSKRBNISTVA dobe pojasnila in navodila glede manjkujočih zvonov v prihodnjem „Zborniku“.

Pristopite v »Goriško Mohorjevo družbo! Priglasite se čimprej pri domačem duhovniku! Štiri knjige za 5 lir.«

VALUTA.

Dne 8. marca si dobil na tržaški borzi za: 100 avst. kron 0.033 do 0.034; 100 dinarjev 29.— do 29.20; 1 dolar 23.45; 20 zlatih frankov 89.25 do 89.75; 1 šterling 101.— do 101.40 lir.

MESTNE NOVICE

GORIČANOM!

Vpišite se v „Goriško Mohorjevo družbo“ pri dr. M. Brumatu, stolnem vikarju, ki je poverjenik za mesto.

SENATOR BOMBIG PREVZEĽ ZUPANSKE POSLE.

Zadnji četrtek je novoizvoljeni goriški župan sen. Bombig prevzel županske posle. Ce mu bo mogoče zboljšati gospodarski položaj našega mesta in zaustaviti splošno mizerijo, ki se vedno bolj širi, ne vemo, želimo pa kreno.

SMRT V VALOVIH SOČE.

Pred par dnevi so našli ob jezu Soči truplo nekega utopljenca. Spomnali so v njem 48 letnega Ivana Češella, doma iz bližine Padove. Ugotovili so, da je napravil samoumor. Dne 4. t. m. je zapustil tukajšnjo bolnišnico, kjer se je zdravil radi živčne bolezni. Gotovo je v hipni zmedenosti iskal smrt v Soči.

ROPARSKI UMOR.

V petek popoldne je na cesti među Zagajem in Romansom postal žrtva roparskega umora lastnik mlekarne Romansu 24 letni Anton Postir. Napečel ga je neki njegov uslužbenec in oddal na njega tri strele iz revolvrja, ter ga smrtno ranil. Nato ga oropal in zbežal, a se pozneje sam jevil oblastnu. Nesrečnega Postirja goriški „Zeleni križ“ odpeljal v tržaško bolnišnico, kjer je pa kinalu umrl.

ZAHVALA.

„Mladika“ se tem potom najtoplje zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pomogli, da je njena pustna prireditev tako zadovoljivo uspela. Prav pa sebno zahvalo pa izreka orkestru italijanskega „Katoliškega krožka“ v ostalem članom tega društva, ki tako dobrohotno pomagali.

Odbor.

TRZNE CENE V GORICI

Dne 10. marca so bile na goriškem trgu sledeče cene:

Želje navadne kg 0.60-0.80, želje kisl 1.40-1.60, fižol 2.20-2.40, fižol-koks 3.00-3.60, repa 0.30-0.40, repa kisl 0.80-1.10, divja 1.60-3.—, krompir 0.50-0.60, redarudeč 3.— do 4.—, špinaca 2.— do 3.—, maslo 14 do 16, mleko liter 1 do 12, jajca kos 0.45 do 0.55 lir.

Pozor volilec mesta Gorice.

Ugotovilo se je, da manjka več izkaznicah, katere je izdal goriški mestni urad občinski pečat. Izkaznica je vsled tega navadno tiskovina brez vsakega pisane podpisa. Vse volilce, ki imajo takih izkaznic brez pečata, se naprosto naj si pustijo pravočasno pritisniti pečat na izkaznico, ker je sicer močno in verjetno, da jih volilna komisija ne pripusti k glasovanju.

VOLILCEM.

Vsak volilec mora imeti volilne legitimacije. Brez volilne legitimacije ni mogoče voliti. Do 24. februarja bi morali občinski urad dostaviti volilcem volilno izkaznico na dom!

Volilec, ki ni dobil volilne legitimacije na dom, naj si jo priskrbil od 25. t. m. DALJE do dneva volitev in še na dan volitev v občinskem uradu občine, kjer je vpisani v volilni imenik.

Volilci, priskrbite si volilne izkaznice.

DAROVI.

Za Alojzijeviče: Vlč. g. Kos Josip skupiček prodanih dalij v znesku 20. Vlč. g. Ferjančič Edvard, kapelan, dalije 10 L. Bog poplačaj!

DNEVNE VESTI

TRŽAŠKI SKOF MONS. DR. FOGAR je, kakor smo poročali v zadnji številki, odpotoval v četrtek ob 3. popoldne v Trst. Spremljal ga je do postaje goriški knezo-nadškof Sedej in razni drugi cerkveni in civilni dostojanstveniki. Na peronu postaje se je zbrala velikanska množica ljudstva, ki je hotela še enkrat pozdraviti ljubljenega škofa. — V Trstu so ga sprejeli na postaji zastopniki vlade in mesta in velika množica duhovnikov. Pred postajo pa so ga pričakovala vsa katoliška društva z zastavami in muziko in nešteta množica ljudstva. Protiv večeru so mu napravili živahne ovacije pred škofijsko palačo.

„NAŠ ČOLNIČ“.

Nujno pozivamo in prosimo vse one, katerim smo poslali „Naš čolnič“, na ogled, a ga ne nameravajo naročiti, naj nam vrnejo zlasti prvo in drugo številko, ker so pošla. Kdor je ne vrne se smatra za naročnika.

PREDSEDNIK ČEŠKOSLOVAKSKE REPUBLIKE MASARYK

je dne 7. t. m. praznoval svoj 74. rojstni dan. Čehi so seveda z vsem častmi teden proslavili moža, ki je prvi in glavni graditelj in ustvaritelj njihove svobodne države.

ZBLIŽANJE MED JUGOSLAVIJO IN RUSIJO.

Kakor poročajo beograjski listi, je storjen prvi uradni korak za zblizanje med kraljevino SHS in sovjetsko Rusijo.

Beograjska vlada je odredila ukinjenje carističnega ruskega poslanstva v Beogradu. O tem sklep je bilo izdano kratko poročilo, ki veli, da so prenehale funkcije dosedanjega carističnega poslanika na jugoslovanskem dvoru, g. Strandmana, in da je posla-

nik odslej naprej smatrati v Beogradu samo še kot privatna oseba, ki ima kot tak prevzeti posle za ureditev vprašanja povratka v Jugoslaviji se nahajajočih ruskih beguncov.

„DAJ NAM NAŠ VSAKDANJI KRUH!“

Cena kruhn na Poljskem je znašala 28. februarja 540.000 poljskih mark za kg. En dolar je znašal 9.300.000 poljskih mark ali pa 23 lir. Računajte!

NOVI ITALIJANSKI POSLANIK V BEOGRADU.

Znani general Bodrero, ki je vodil pri pogajanjih za italijansko-jugoslovanski sporazum posredovalna dela, je bil sedaj imenovan za poslanika v Beogradu in je svoje mesto že nastopil.

VELIK PARNIK SE POTOPIL.

Iz Valparaisa v Južni Ameriki poročajo, da se je v tamošnji bližini potopil velik japonski parnik „Osaka“. Skoro vši potniki so utonili.

1924 HROSCVEV LETO.

Izgleda, da bo letošnje leto pravo hroščev leto. V nekaterih državah so že država, dežele in občine pridno na delu, da zatrejo tega velikanskega škodljivca in bi bilo samo koristno, ako bi naše občine že sedaj mislile na to, kako bi najuspešnejše odpravile to golazen.

TRGOVINSKA POGAJANJA MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO

so se, kakor znano, že pričela v Beogradu. Po poročilih od tam bodo trajala najmanj do konca aprila.

DRAGINJA V PARIZU.

Poročili pariskih listov vlada tam velika draginja. Cene so 5 krat višje kot v težkem letu 1915. Nekateri predmeti so se podražili pa celo za 10

Kaj je novega na deželi.

KAMNJE.

Dne 2. t. m. se je poročil g. Janko Vodopivec, naduč., z gospodično M. Markočič iz Brestja pri Kojskem. Pri srčen sprejem so priredili fantje iz Kamenj svojemu nekdanjem učitelju. Sprejema se je udeležila tudi šolska mladina, učiteljstvo in mnogoštevilno občinstvo. S prisrčnimi čestitkami so hoteli posamezniki in društva izkazati priljubljenemu g. učitelju čast in hvaležnost. Pri skupnem večeru se je nabralo za Šolsko društvo 90 L.

VRH NAD GRAHOVEM.

Naše gospodarske razmere so vedno bolj težke. Ze skoro vse prihranke smo porabili in kaže, da bomo vsled težkih davčnih bremen in drugih dokladov predpisov kmalu začeli lezti v nezgodne dolbove. Premišljevali smo zato, kako bi si pomagali in smo sklenili ustanoviti mlekarno. Toda kakor pov sod so tudi pri nas nekateri, ki nočejo razumeti, da je samo v združenju moč. Ker so bile še v nekem šaljivem listu nepotrebne opazke, so se nekateri vjezili in odstopili od snujoče se zadruge. Stem je seveda delo za ustavovitev mlekarne zastalo in je nevarnost, da je sploh ne dobimo. Pozivamo zato vse vaščane: Pomislite, kako težki časi se nam obetajo; našemu gospodarskemu življenju preti poguba. Otresite se zato malenkostnih, včasih osebnih sporov in zavejte se, da je samo v združenju moč. Zato na delo za mlekarno!

ZNOJILE NAD HUDAJUZNO.

Dne 28. m. m. se je poročil Ivan Kikelj z gdč. Ivanko Kaučič iz Temljin. Mlademu paru obilo sreče!

NOAVAS PRI OPATJEMSELU.

V soboto smo zopet pokopali eno žrtve vojnega sreliva. Vsled dobljenih ran pri eksplodiranju neke granate je umrl Anton Pahor, po domače Jvankin. Opozarjam ponovno občinstvo, naj se ne peča z razstreljivimi predmeti. Če pa kdo ve za kakšno kaverno min ali druge municie, naj javi to Rudolfu Pericu, ki posluje kot zastopnik družbe, ki pobira municijo.

MORSKO PRI KANALU.

V soboto 1. t. m. se je poročil tukajšnji mladenič in naročnik "Gor. Straža"

"z gospico Franeko Drašček iz Boreča.

IZ KANALSKE DOLINE

NA KOROŠKEM.

Tako žalostnega pusta kot je bil letosni v naši dolini ne pomnimo. V drugi polovici svečana je bil našim dušnim pastirjem rekurz it. državljanstvo odbit. In sicer č. g. Jožefu Eichholzer, župniku na Pontablju in župn. upravitelju v Lipalji vesi, ki je že 24 let oskrboval te 2 župniji ter č. o. Piju Žankar, frančiškanu, župniku v Žabnicih in varihu svetovišarskega svetnika. Vedeli smo, da nas bosta moralna zapustiti, a nikakor nismo mogli misliti, da se bo to zgodilo tako kmalu. Začetkom marca sta morala oba že odati. Ni jima bilo pretežko slovo iz krajev, kjer sta poleg mnoge ljubezni morala užiti tudi mnoge bridkosti. A ljudstvo se jima je smililo. Razen malih izjem je ta nenadni odhod oz. izgon ljudstvo silno potrl in pretresel. Ko se duhovnika izgubi tedaj šele se čuti kaj se ž njim izgubi. Kaj bomo zdaj brez duhovnikov? V celi 23 km dolgi Kanalski dolini od Trbiža do Pontebesta 6 župnij le 2 duhovnika. Radi velikega pomanjkanja duhovnikov nam škofija novih ne more poslati. Tako je moral prevzeti oskrbovanje župnij Pontabelj in Lipalja ves naborjetski župnik Anton Patterer, oskrbovanje Žabne in svetišča na sv. Višnjah, pa ukvanski in očjevaški župni upravitelj Anton Češornja. — O verno ljudstvo slovensko: Prosi Gospoda žetve, naj pošlje delavcev, duhovnikov, v svoj vinograd! Vprašanje duhovniških poklicev postaja v naših krajih dan na dan bolj grozeče. Treba mu bo posvetiti več zanimanja, več skrbi in tudi več molitve.

PODMELEC.

Naša "Čitalnica" spi že dobro leto prisiljeno spanje. Nad petdeset let (ustanovljena 1871) je zakonito obstajala in delovala do začetka 1922.; leto pozneje, ko je priglasila svoj občni zbor, pa ji je bilo od podprefekture naznanjeno, da zakonito ne obstaja. Na novo vložena pravila so bila vrnjena po pol letu z zahtevo, naj se neka malenkost popravi in z izrečnim ukazom, na j se društvo vdrži delovanja. Na ponovno vložena pravila še ni odgovora. Ali bo kdaj?

GOSPODARSTVO.

Gojenje breskev.

V zadnji številki tega lista me prosi dopisnik »Iz Vipavske doline«, naj sporočim v »Goriški Straži« ali v »Gospodarskem listu« pri komu in kje bi debili sadike amerikanskih breskev, kako na daleč naj bi jih sadili in vobče, kako naj bi jih obdelovali, da bi ne bil naš trud zaman.

Samo kratek odgovor na tem mestu. Kdor želi daljšo razpravo, naj cita februarjevo in marčevost steklko »Gospodarskega lista«, ter vse naslednje, ker bo »Gospodarski list« še večkrat o tem pisal. Po mojem mnenju je gojenje breskev danes najbolj na mestu, najbolj koristno in se ni bati za trg. Na sajenje tobaka danes ni več misli, ker je nemogoče dobiti nova dovoljenja in tudi drugače niso v Vipavski dolini dati vsi predpogoj. Izplača se gojiti sviloprejko (kavalirje, galeto), a temu so predpogoj murvini nasadi, ki pa zrastejo šele v 15 do 20 letih.

Popolnoma drugače pa je z breskvami, ki dajo že v tretjem ali vsaj v četrtem letu dohodek in ro-

de potem približno do desetega leta. Glede sajenja breskev si pa moramo to zapomniti:

Letos je bilo v Gorici mnogo trgovcev, ki so nakupovali sadje predvsem hruške, črešnje in marelice, breskev ne, ker jih pri nas ni. Je sicer pri nas precej breskev, a niti en dan jih ne pride toliko na trg, da bi bilo mogoče napolniti en vagon. Zato so šli trgovci po breskev v druge kraje kraljestva, predvsem v Massolombardo in v Ligurijo. Breskev so pa šle v veliki večini na Dunaj skozi Gorico ali pa skozi Videm, na vsak način skozi naše kraje. Ako so zdržale breskeve vožnjo iz Massolombarde in še od bolj daleč do Dunaja, bi tudi od nas, ki smo bližji za nekaj ur železniške vožnje. Za trg se ni torej bati.

Gojiti bi jih morali pa vsi in ne samo eden. Ne pomaga tukaj zasaditi sto ali dvesto breskev: v Vipavski dolini bi moralo biti na tisoče drevese iste vrste, da bi bil izvoz v resnici mogoč.

Breskev ne rodi, bo eden ali drugi rekel. Gotovo ne bo rodila, ako

mislimo, da je dovolj, da jo vsadiamo. Breskev zahteva nego, ravno tako kot trta. Ako trti okopljemo, gnojimo, obrezavamo, vežemo, škopimo, žveplamo, mandamo itd. bomo morali tudi breskeve gnojiti, posebno, ker ne zahtevajo niti ene tretjine toliko stroškov in truda, kot trta. A delati je treba pravilno, breskeve moramo gojiti, potem bodo rodile vsako leto, in vse drugo so samo govorice.

Članki v »Gospodarskem listu« so do sedaj vzbudili splošno pozornost, žalibog prepozno za letos, ker danes ne dobite nikjer več amerikanskih vrst breskev in če jih dobite, jih morate draga plačati. Potrebno je, da si ze v jeseni zagotovimo sadike za pomlad in na drugo leto bi morali že danes misliti.

Kdor hoče poznati nego breskev itd. naj čita pridno »Gospodarski list«, ki bo obdeloval to vprašanje celo leto.

Ing. Rustja.

IZVOZ GORIŠKIH ČRESENJ.

Trgovina s črešnjami je bila 1. 1923 v Gorici precej živa, in sicer je prišlo na trg glasom podatkov goriške Trgovske zbornice nič manj kot 13.908 q, za katere so dobili kmetje nad 1.900.000 L. Najdražje so bile dne 6. maja, ko so jih plačevali po 600 L za q, najnižja cena je bila pa 40 L za q; srednja cena za črešnje je bila L 137 za q.

Črešnje so bile pokupljene večinoma za inozemske trge, in sicer jih je bilo odpisanih v inozemstvo 7645 q od katerih

v Nemško Avstrijo	2420 q
na Češko	700 q
v Jugoslavijo	80 q
v Ameriko	4445 q

Precej črešni je bilo prodanih v Trst in tudi v druga italijanska mesta. Trgovina je bila živa predvsem z drugimi — bolj trdimi črešnjami (cepljence, Vipavke), katerih je bilo pre malo na trgu in bi jih bilo mogoče prodati več.

Iz zgornjih številk je razvidno, da je bilo odpisanih v Ameriko nič manj kot 4445 q, pri katerih so nekatere tvrdke zaslužile tisoče. Te črešnje so bile odpisane v zažveplanem stanju. Upanje je, da se bodo tudi letos oglašili tuji trgovci za črešnje in prinesli v delo kaj denarja.

GOJITE SVILOPREJK.

Ze lansko leto je »Gospodarski list« mnogo pisal o koristnosti sviloprejke. Kako se ta gojitev izplača, vedo najbolj oni, ki so se bavili z njo lansko leto, ker so prodali vsak kg bub (galete) za najmanj 28 L, pa tudi za 34 L.

Ako vpoštevamo današnjo brezposelost, pomanjkanje zaslužka in pomanjkanje dohodka sploh, na drugi strani pa vidimo visoke davke, visoke vsakodnevne stroške in izdatke, ako poleg tega upoštevamo, da imamo s sviloprejkami le 40 dni opravka in truda ter da je ta trud visoko poplačan, tedaj bi se moral roditi le en sklep v srcu onih naših kmetovalcev, ki imajo že kaj murv, in sicer, da se pečajo z gojitevijo sviloprejek.

Zapomniti si pa moramo to, da je predpogoj gojenju sviloprejku zadostna količina murvinega listja. Ponekod so naši kmetovalci že začeli saditi nové murvine nasade, in ti kažejo, da razumevajo naše gospodarsko stanje in tok njega razvoja ter da so spoznali koristnost galete.

Vsakdo naj si zapomni, da brez murv, ni galete in človek se ne sreča zanesti na to, da bo murvino listje kupoval.

Kdor želi naročiti seme od sviloprejka, je mora naročiti takoj in ne šele v zadnjem momentu.

Podpirajte zadružništvo!

Z žalostjo se opazuje po deželi, kako malo zanimanja je za naše gospodarske organizacije, posebno pa med mladimi gospodarji in mladenci. Mnogo je vasi, kjer nima mladina prav nobenega smisla za organizatorično delo, še najmanj pa za gospodarsko. Tu pa tam najdemo sicer med mladino precej razumevanja, a žalibog je ta »tu pa tam« zelo redek.

Naše zadružne organizacije v povojnem času niso dosti cenjene in njihova koristnost je skoraj pozabljena, gotovo pa ne dovolj upoštevana. Dobili so se nekateri, ki so se celo izrazili: Kaj pa je treba teh zadrug? Kdo jih potrebuje? Kaj jaz da bi se ukvarjal z zadružno in celo požrtvovalno, zastonji? Tako in enako so govorili večkrat tudi razni ljudje, potem ko so si ustvarili dober gospodarski obstoј ravno s posojilom, ki so ga dobili pri domači posojilnici. In kolikim je pomagala domača posojilnica iz stiske, koliko jih je dobilo pri domači posojilnici posojilo po nizkih obrestih in brez stroškov, s čemur so se izognili prošnjam za posojila v bližnjem trgu ali mestu in izognili se istočasno različnim občutnim in nepotrebnim izdatkom?

Na vse te ugodnosti so naši ljudje pozabili in se žalibog niti ne zavedajo, kam lezemo v gospodarskem oziru.

Za nami je sedem debelih egipovskih krav, za nami je kratka povojna doba, ko je ljudstvo bilo polno denarja. Vsak pridelek se je draga prodal, bile so razne podpore, kamor si se obrnil, si dobil denar. Danes je drugače. Nastala je brezposelnost, država, dežela in občina nakladajo visoke davke, pridelkov ni mogoče prodati, ako jih nočete oddati za polovično ceno. Ljudstvo stoji nemo premišljajoč kaj bo. Oni, ki so si v debelih letih kaj prihranili, bodo črpali iz tega vira potrebnih sredstev za nadaljnje gospodarjenje. Kdo pa naj pomaga drugim, ki si vsled bolezni ali vsled kakšnega drugega razloga niso mogli ničesar prihraniti? Ali naj dovolimo, da se naše gospodarstvo pogreznje za trideset let nazaj, ko je v vsaki vasi gospodaril oderuh. Danes sicer ne bo gospodaril povsod vaški oderuh, pač pa kakšna banka.

Prihaja doba, ko bo naše ljudstvo občutilo moč kapitala združenega v rokah posameznega kapitalista ali pa banke. Eden in drugi pa so brez srca, in se ne ozirajo na potrebe, niso dovezni za prošnje in jim je vse le denar. Kdo bo mogel kljubovati temu kapitalu, ako ne organizacija posamezno sicer slabih a v slogi močnih ljudi. V slogi je moč, pravi že stari naš slovenski pregovor. Ta sloga našega ljudstva se pa mora pokazati na gospodarskem polju ravno v močnem zadružništvu.

Zadružništvo uspeva tedaj, ako ga vodijo požrtvovalni ljudje, ki ne gledajo samo na svojo korist. Prežeti morajo biti s pravim duhom ljubezni do bližnjega in ne iskati na tem svetu placila za svoj trud. Ljubezen do trpečega ljudstva, zavest, da si moramo sami pomagati in ne čakati na rešitev od drugod, razumevanje, da lezemo v gospodarsko propast, ako se pravočasno ne zavemo in ne organiziramo, to naj bo gonilo pri našem delovanju na gospodarskem, zadružnem polju. Gosp. liste.

PROSVETNA ZVEZA.

Režiserji! Zadnjič opozarjamo na dramatski tečaj. Vršil se bo v dneh 23. 24. in 25. marca v Gorici in ne v Mirnu, kot smo prvotno poročali. Udeleženci naj se zborejo sigurno v nedeljo, dne 23. marca ob 8 uri zjutraj v Prosvetni zvezi, Corso Verdi 37. Za pročišče in hrano bo poskrbljeno le za one udeležence, ki se pravočasno zglasijo. Na svidenje!

IZJAVA.*)

Podpisani člani »Stavbene zadruge Miren-Sovodnje izjavljajo tem potom, da nimajo nikakega stika z novim po dr. L. Bobiču in Željku Vižintinu (oba nečlana) insceniranim likvidacijskim odborom. Protestirajo, da se hočeta ti dve osebi vmeševati v posle Stavbene zadruge ter izjavljajo javno, da nimajo do njih najmanjšega zaupanja. Zato jih pozivlajo tem potom, ako imajo še kaj časti v sebi, da opuste vsako nadaljnjo gonjanje nasproti zadrugi, oziroma dosedanjemu likvidacijskemu odboru.

Interesirance pa opozarjamo naj ne hodijo na limance njih obširnim razglasom in pozivom ampak naj mirno čakajo konečnoveljavne rešitve od kompetentne oblasti, kajti ves inventar Stavb. zadruge kakor tudi vse poslovne knjige in zadružni dokumenti se še vedno nahajajo v posesti dosedanjega likvid. odbora.

S tem bi bila tudi polemika nasprič dr. L. Bobiču in njegovim tovarišem na tem mestu končana.

Ant. Ferlat — Vincenc Batistič — Josip Batistič — Žigon Franc — Beltram Ivan — Josip Cearo — Peter Uršič.

V odprttem pismu v »Goriški Straži« z dne 6. t.m. me g. dr. Bobič in drugi silijo do neljubih izjav, katere žal ne spadajo v javnost, ampak bi bile edinole domača zadružna zadeva. Ker se mi pa v tem »odprttem pismu« z dr. Bobičem na čelu očita nemožatost ter stavi celo pred forum občinstva v nelepo luč, naj se mi dovoli, da govorim golo resnico, izognem se pa še do sedaj kočljivih zadev, s katerimi žal se že bavi kr. sodišče.

Par malkontentov v zadruzi, podpihovanih po par koristolovnih nečlanih, kojim je zadišalo, da bi v panju stavbene zadruge bilo še nekaj medu v zalogi, se je zagnalo z vso silo v dosedanji likvidacijski odbor imenovan na rednem občnem zboru zadruge že dne 24. junija 1923.

Kot vabe za svoje nelepo dejanje so se poskusili poslužiti mene podpisane. Prišli so neki večer v pozni uri na moj dom v Sovodnje ter silili v podpis neko izjavo. Končno, da se iznebim teh poznih neljubih gostov, sem dal svoj podpis ne oziraje se na vsebino ter ga takoj drugi dan zjutraj — umevalno — tudi preklical. — Kako zna sta gg. dr. L. Bobič in Željko Vižintin biti nasilna, o tem se bo govorilo na drugem mestu.

Končujem samo s tem, da priznavam, da sem jem sledil celo na sodišče, toda le zato, da sem se na svoje oči uveril, do katere meje se za njih zvijačnost in njih mahinacije v škodo zadruge, katere sem do takrat smatral le kot navadno pustno šalo.

Sovodnje dne 9. II. 1924.

Josip Cearo
župan.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo samo v toliko, v kolikor to zahteva zakon.

VABILO

k izrednemu občnemu zboru Hranilnice in posojilnice v Selkanu, reg. zadr. z neom. zavezo, ki se bo vršil dne 25. marca 1924 ob 3. uri popoldne v prostorih g. Gabrijele Frančko.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in rač. pregledovalcev;
2. Potrjenje računskih zaključkov do incl. 1923;
3. Volitev načelstva in rač. pregledovalcev;
4. Sprememba pravil;
5. Slučajnosti.

NAČELSTVO.

Opomba: Ker je bil občni zbor dne 2. marca t. l. nesklepčen, boda ta občni zbor sklep veljavno brez ozira na število udeležencev.

Izredni občni zbor **HRANILNICE IN POSOJILNICE v DORNBERGU**, r. z. z neom. zavezo se bo vršil dne 23. marca 1924 ob 10. uri dop. v posojilnični dvorani.

Dnevni red:

- 1.) Sprememba pravil,
- 2.) Slučajnosti.

Odbor.

HRANILNICA IN POSOJILNICA V OSEKU

sklicuje svoj izvanredni občni zbor v nedeljo dne 16. marca ob 3.30 popoldne v župnišču v svrhu določitve naslova zadruge.

Odbor.

KMEČKA POSOJILNICA IN HRANILNICA v ŠEMPASU nazzanja, da ima svoj izredni občni zbor dne 16. marca t. l. ob 11. uri v obč. domu v Šempasu.

Dnevni red:

Sprememba zadružnega naslova.

Ako ne bo ob določeni uri zadostno število zadružnikov se bo vršil pol ure kasneje obč. zbor pri vsakem številu članov z istim dnevnim redom po § 33.

Načelstvo.

Vabilo na izredni občni zbor **HRANILNICE IN POSOJILNICE v BILJAH** r. z. z n. z., ki se bo vršil v sredo 26. marca t. l. ob 6.30 pop. v novem društvenem domu.

Dnevni red: 1) Sprememba pravil, 2) Slučajnosti.

Ako ob določeni uri ne bo občni zbor sklepčen, se bo vršil eno uro pozneje drug občni zbor pri vsakem številu navzočih udov.

ODBOR.

VABILO

k izrednemu občnemu zboru **Kmečke hranilnice in posojilnice v Podmelcu, r. z. z n. z.**, ki se bo vršil na praznik sv. Jožefa, t. l. dne 19. marta ob pol 12 uri v hranilničnem uradu po sledečem dnevnem redu:

- 1) Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem rednem občnem zboru;
- 2) Izprememba pravil, oziroma imena tvrdke;
- 3) Morebitni predlogi.

V Podmelcu, dne 6. marca 1924.

NAČELSTVO.

VABILO.

Prva kmečka gospodarska zadružna v Selu na Vipavskem, reg. zad. z omej. jamstvom, vabi vse svoje člane, k XIV rednemu letnemu občnemu zboru, ki se bo vršil v Selu dne 25. marca 1924. ob 10 uri predp. v zadružni pisarni, s sledenjem dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva;
2. Čitanje in potrjenje računa za 1. 1923.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Odbor.

NAŠ ZOBOZDRAVNIK

doktor Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in zobeh sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila :: v Gorici, na Travniku št. 20

Med. Univ.

Dr. Rado Sfiligoj

sprejema za kirurgijo, porodništvo in ženske bolezni.

GORICA, Via Mameli 8
(za jezuitsko cerkvijo)

Zobozdravniški ateljé

Robert Berka

v Gorici, Via Dante št. 4, mno-goletni asistent pri občeznanem zobozdravniku dr. Piklu. Sprejema v svojem ateljeju v Gorici, Via Dante 4, v jutranjih in popoldanskih urah.

Širite „Goriško Stražo“

Pozor kmetovalci!

Prve dni marca sem odpril v GORICI, VIA CARLO FAVETTI (nasproti Narodne tiskarne) novo tvrdko z imenom

„VINOAGRARIA“

Pečal se bom s posredovanjem prodaje vina in drugih pridelkov v inozemstvo. Preskrboval bom z zadružnim obratom, kakor žganjarnam, klettem, mlekarnam itd, potrebne stroje in načerte, nakupoval bom grampopopravljal bolna vina in prodajal razne potrebsčine za vinogradništvo, klettarstvo, sadjarstvo, kakor cepilne nože, žagiče, škarje iz svetovnoznamene nemške tovarne „Kunde“, cepilni vosek, trake za cepljenje trt, lije, ebulijoskope, vinometre itd.

Sprejemam preduaročila za sem e sviloprekj (kavalirjev).

JUST UŠAJ, oenoteknik in agronom

POZOR!!!

NA DOMAČO KROJAŠKO DELAVNICO!

V 12 urah izročim naročeno in izgotovljeno obleko po najnovejšem kreju. — Delo natančno in trpežno. Cena najnižja.

EMIL SAURIN

GORICA — Via Arcivescovado 7(nasproti škofije — GORICA

Trgovina z manufaktturnim blagom in drobnarijo. Blago prve vrste.

Superfosfat po 31 L.

kalijevi sol po 45 L.

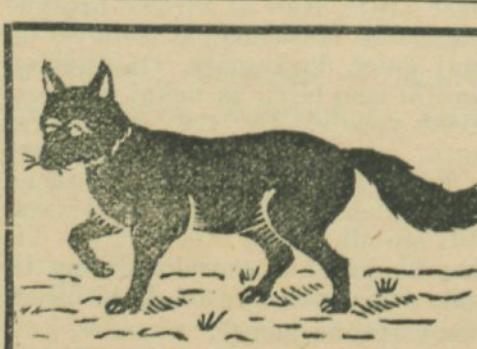
čilski soliter po 145 L

za q. dobite pri

Zadružni zvezi v Gorici

Corso Verdi 37-I.

kjer se bo dobila po najnižji dnevni ceni tudi modro galico in žveplo. Kdor hoče semenski krompir iz Tolminskega naj se obrne na isti naslov.

Najvišje cene plačam

za kože: lisic, kun, podlasic, zajevi, mačk, veveric, jazbecev i.t.d. i.t.d.

Nikdo ni pooblaščen - kupovati kože za mene

- Walter Windspach -

Gorica, Via Carducci št. 10